

B1B

140

ECONOMISCH BELANG VAN DE HAVENZONE VAN OOSTENDE

© M. LOUAGIE

E

Onderzoek uitgevoerd door de
NATIONALE BANK VAN BELGIË
Zetel Brugge - Oostende
op verzoek van het Havenbestuur
van Oostende

Januari 1997

01.3.

© M. LOUAGIE

145171.

HET ECONOMISCH BELANG
VAN DE HAVENZONE
VAN OOSTENDE

1991 - 1995

Onderzoek uitgevoerd door de Nationale Bank van België,
Zetel Brugge - Oostende
op verzoek van het Havenbestuur van Oostende
Januari 1997

VOORWOORD

Sedert 1991 publiceert de Nationale Bank rapporten over het economisch belang van de havens van Antwerpen en Gent. Daarin wordt getracht de bijdrage van de havenzone tot de Belgische economie te bepalen, op het vlak van tewerkstelling, toegevoegde waarde en investeringen. Heel recent publiceerde de vestiging Leuven trouwens ook een soortgelijk rapport over de Luchthaven van Zaventem.

Begin 1996 verzocht het Havenbestuur van Oostende de Nationale Bank om een gelijkaardige studie over de Haven van Oostende. Het resultaat van dit verzoek ligt thans voor. Hierbij werd dezelfde methodologie toegepast als in de andere havenstudies, met name berekening van de 3 bovenvermelde economische grootheden voor de private sector op basis van de jaarrekeningen gepubliceerd door de bedrijven, aangevuld met gegevens voor de overheidsector.

De resultaten hebben betrekking op de boekjaren 1991 tot 1995. Zodoende werd nog geen rekening gehouden met de recente afbouw van de activiteiten van de Regie voor Maritiem Transport en het opstarten van een nieuwe snelle overzetsdienst over het Kanaal.

Zonder tot een exhaustieve opsomming over te gaan dankt de Bank hierbij alle bedrijven en overheidsinstanties die door het bereidwillig verstrekken van de nodige informatie hun medewerking aan dit project verleend hebben.

Nationale Bank van België
Zetel Brugge - Oostende

Havenbestuur van Oostende

INHOUDSTAFEL

1. OPZET VAN HET ONDERZOEK.....	1
2. OMSCHRIJVING VAN DE HAVENZONE VAN OOSTENDE.....	2
2.1 GEOGRAFISCHE BEPALING VAN HET HAVENGEBIED.....	2
2.2 ACTIVITEITSDOMEINEN	3
2.2.1 HAVENGEBONDEN DIENSTEN.....	4
2.2.2 INDUSTRIËLE BEDRIJVEN.....	4
2.2.3 OPENBARE SECTOR.....	5
3. METHODOLOGIE VAN DE STUDIE.....	6
3.1 ALGEMEEN.....	6
3.2 TOEGEVOEGDE WAARDE.....	6
3.3 TEWERKSTELLING.....	7
3.4 INVESTERINGEN.....	7
3.5 BEPERKINGEN VAN DE GEBRUIKTE METHODOLOGIE.....	8
4. RESULTATEN VAN DE STUDIE.....	9
4.1 AANTAL ONDERNEMINGEN.....	9
4.2 TEWERKSTELLING.....	10
4.2.1 DE TOTALE TEWERKSTELLING.....	10
4.2.2 TEWERKSTELLING EXCLUSIEF REDERIJEN.....	11
4.2.3 BIJDRAGE TOT DE TEWERKSTELLING IN HET ARRONDISSEMENT.....	11
4.2.4 DIENSTEN.....	12
4.2.5 INDUSTRIE.....	13
4.2.6 OVERHEID.....	15
4.3 TOEGEVOEGDE WAARDE.....	15
4.3.1 TOTALE TOEGEVOEGDE WAARDE.....	15
4.3.2 TOEGEVOEGDE WAARDE EXCLUSIEF REDERIJEN.....	16
4.3.3 BIJDRAGE TOT DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET ARRONDISSEMENT.....	17
4.3.4 TOEGEVOEGDE WAARDE PER TEWERKGESTELDE.....	17
4.3.5 DIENSTEN.....	17
4.3.6 INDUSTRIE.....	18
4.3.7 OVERHEID.....	20
4.4 INVESTERINGEN.....	20
4.4.1 DE TOTALE INVESTERINGEN.....	20

4.4.2 DIENSTEN.....	22
4.4.3 INDUSTRIE.....	22
4.4.4 OVERHEID.....	22
5. SYNTHESE.....	24

Tabellen

<u>In de tekst</u>	Blz
Tewerkstelling in de Haven in vergelijking tot het Arrondissement.	12
Drie grootste bedrijven Dienstensector (tewerkstelling 1995).	13
Evolutie van de tewerkstelling in de industriële subsectoren.	14
Vijf belangrijkste Industriële Bedrijven (tewerkstelling 1995).	15
Bijdrage tot de Toegevoegde Waarde van het Arrondissement.	17
Drie grootste bedrijven Dienstensector (toegevoegde waarde 1995)	18
Evolutie van de toegevoegde waarde in de industriële subsectoren.	19
Vijf belangrijkste industriële bedrijven (toegevoegde waarde 1995).	20
Economisch Belang Totale Havenzone	24
Economisch Belang Havenzone - exclusief Rederijen	25

In Bijlage:

1. Aantal opgenomen jaarrekeningen (absolute cijfers)
2. Aantal opgenomen jaarrekeningen (relatieve cijfers)
3. Werkgelegenheid (absolute cijfers)
4. Werkgelegenheid (relatieve cijfers)
5. Werkgelegenheid (indexcijfers)
6. Toegevoegde waarde (absolute cijfers)
7. Toegevoegde waarde (relatieve cijfers)
8. Toegevoegde waarde (indexcijfers)
9. Toegevoegde waarde (per werknemer)
10. Investerings (absolute cijfers)
11. Investerings (relatieve cijfers)
12. Investerings (indexcijfers)
13. Investerings (per werknemer)

Grafieken

Blz

1. Aantal opgenomen Jaarrekeningen - 1995	9
2. Tewerkstelling in de Havenzone	11
3. Tewerkstelling in de Havenzone exclusief Rederijen	11
4. Tewerkstelling in de Industrie - 1995	13
5. Toegevoegde waarde in de Havenzone	16
6. Toegevoegde waarde in de Havenzone (excl. Rederijen)	16
7. Toegevoegde Waarde in de Industrie - 1995	19
8. Investerings in de Havenzone	21
9. Investerings in de Havenzone (excl. Rederijen)	21

1. OPZET VAN HET ONDERZOEK.

In deze studie wordt op empirische wijze het economisch belang van de havenzone van Oostende bepaald.

Hierbij stellen zich 2 belangrijke vragen:

- Hoe wordt de Haven van Oostende gedefinieerd ?
- Op welke manier kan het economisch belang geraamd worden ?

Vermits uit de macro-economische statistieken onmogelijk een 'Haven van Oostende' kan afgesplitst worden, is in deze studie gekozen voor een casuïstische benadering, m.a.w. de optelling van individuele gegevens van de ondernemingen die beschikken over een exploitatiezetel in de havenzone.

Het economisch belang van de haven wordt geraamd aan de hand van 3 belangrijke parameters, namelijk de tewerkstelling, de toegevoegde waarde en de investeringen van alle bij het havengebeuren betrokken ondernemingen en in de havenzone werkzame overheidsinstellingen.

In overleg met de Vlaamse Havencommissie binnen de SERV werden de methodologische aspecten voor alle havenstudies geharmoniseerd. Er werden tevens binnen deze commissie afspraken gemaakt m.b.t. afbakening van de havenzone en selectie van de ondernemingen. Dit zal de SERV toelaten de onderscheiden havenstudies van de Nationale Bank te globaliseren.

De omschrijving van de havenzone vindt u in Hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat dieper in op de in de studie gebruikte methodologie. De gedetailleerde resultaten van de studie vindt u in Hoofdstuk 4. Voor de synthese van de studie kan u tenslotte terecht in Hoofdstuk 5.

2. OMSCHRIJVING VAN DE HAVENZONE VAN OOSTENDE.

In dit hoofdstuk wordt vooreerst de havenzone van Oostende geografisch afgebakend. Vervolgens worden de diverse in deze studie opgenomen sectoren gedefinieerd. Deze sectorindeling komt grosso modo overeen met deze gebruikt in de studies van de Nationale Bank over de havens van Antwerpen en Gent.

2.1 GEOGRAFISCHE BEPALING VAN HET HAVENGEBIED.

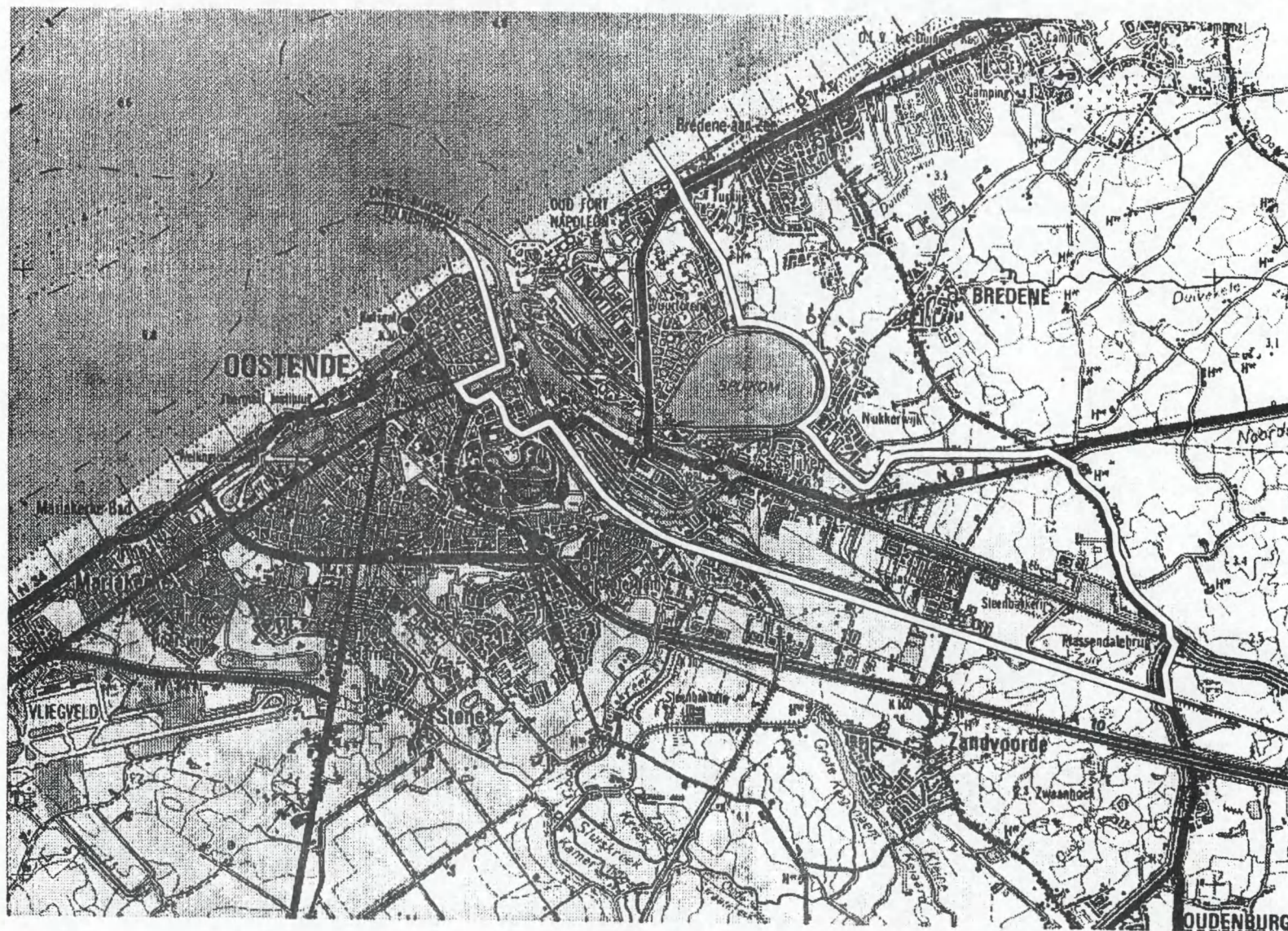
Als havenzone van Oostende wordt in deze studie de definitie gehanteerd zoals vermeld in het Koninklijk Besluit van 2 februari 1993 over de Overdracht van de verschillende havengebieden van de Staat aan het Vlaams Gewest.

De havenzone van Oostende werd in dit KB omschreven als de zone begrensd door:

- ten noorden: de Noordzee;
- ten oosten: de grens tussen Oostende en Bredene (van de zeedijk tot de Noord-Ede); vervolgens de Noord-Ede tussen de Spuikom en de Blauwe Sluis; en tot slot de Rijksweg N320 (Passendaalsesteenweg)tussen de Blauwe Sluis en de Passendalebrug;
- ten zuiden: het kanaal Passendale-Nieuwpoort, tot aan de spoorlijn;
- ten westen: de spoorlijn Oostende-Brugge tussen het kanaal Passendale-Nieuwpoort en het Zwaaidok; vervolgens de Konterdamstraat (langs de spoorlijn) tot de snijding met de N34 (Koninklijke Baan); de N34 tot de snijding met de N334; en tot slot de N334 tot aan de snijding met de zeedijk (d.w.z. de Vindictivelaan en de Visserskaai, zodat zowel de Mercator jachthaven als het Montgomerydok in de zone begrepen zijn)

Deze zone wordt verder aanschouwelijk voorgesteld op de bijgevoegde kaart. Er dient op gewezen dat hierin het zuidelijk deel van de industriezone (d.i. gelegen ten zuiden van de spoorlijn Oostende - Brugge en langs de E40-autosnelweg) niet inbegrepen is.

Havenzone van Oostende

Havenzone = witomrande zone

2.2 ACTIVITEITSDOMEINEN.

De economische activiteit binnen de havenzone wordt als volgt ingedeeld:

I. Private sector	A. Havengebonden Diensten
	B. Industriële Bedrijven
II. Openbare sector	Havenondersteunende Instellingen

Voor de private sector wordt het economisch belang van de havenzone bepaald aan de hand van de jaarrekeningen van de bedrijven die in de haven werkzaam zijn, die m.a.w. een exploitatiezetel in de havenzone uitbaten.

Voor de industrie zijn dit alle ondernemingen gelegen binnen de havenzone. Bij de dienstverlenende bedrijven komen enkel de havengebonden diensten in aanmerking; niet zuiver havengebonden diensten zoals bvb die van het bankwezen vallen buiten het bestek van de studie. Er dient vermeld dat uitzonderlijk toch enkele dienstverlenende bedrijven met exploitatiezetel buiten de havenzone in de studie opgenomen werden wegens de specifieke havengebonden aard van hun activiteit.

De opgenomen bedrijven zijn enkel vennootschappen onderworpen aan de publicatieverplichting van hun jaarrekening. De activiteit uitgeoefend door zelfstandigen en eenmanszaken wordt niet gemeten. De eindcijfers zijn dan ook een (zij het geringe) onderschatting van de werkelijke cijfers.

De ondernemingen waarvan de maatschappelijke zetel zich buiten het havengebied bevindt, of die exploitatiezetels hebben zowel binnen als buiten de havenzone, werden gecontacteerd om het aandeel van de specifieke activiteit binnen de havenzone van Oostende uit de jaarrekening te kunnen filteren. De bekomen verdeelsleutels werden op de balansgegevens toegepast.

De gegevens van de openbare sector werden rechtstreeks bij elke betrokken instantie opgevraagd.

Elk van de vermelde sectoren wordt verder onderverdeeld in subsectoren. De ondernemingen worden in deze subsectoren ondergebracht op basis van hun hoofdactiviteit.

2.2.1 HAVENGEBONDEN DIENSTEN.

In deze groep worden de dienstverlenende bedrijven uit de havenzone opgenomen die een typische havenactiviteit ontplooiën. Dit zijn namelijk overslag-, opslag- en transportondernemingen, alsook ondernemingen die activiteiten uitoefenen die daar rechtstreeks mee verband houden. De detailindeling van deze groep is nagenoeg identiek aan de andere havenstudies van de Nationale Bank :

- Goederenbehandelaars (opslag- en bewaringsbedrijven)
- Losse Havenarbeiders
- Rederijen
- In- en Uitvoerbedrijven
- Wegvervoer
- Andere Diensten

Het totaal aantal ondernemingen in deze groep omvat 31 bedrijven; het aantal door deze ondernemingen neergelegde jaarrekeningen blijft nagenoeg constant op 27 over de vijf beschouwde boekjaren (het verschil tussen beide aantallen wordt veroorzaakt door faillissementen en nieuw opgerichte ondernemingen). Nagenoeg al deze bedrijven zijn ook effectief binnen de havenzone gevestigd.

De Regie voor Maritiem Transport, in feite een openbare instelling, wordt in deze studie uit hoofde van haar activiteit (waarover ieder jaar een jaarrekening gepubliceerd wordt) opgenomen in de private sector, bij de Rederijen. In deze sector wordt trouwens ook de Compagnie Internationale des Wagons-Lits ondergebracht, omdat deze onderneming de catering-activiteiten aan boord van de RMT-veerboten verzorgt. De sector Rederijen omvat aldus de activiteit op de kanaallijn van RMT (Oostende-Ramsgate).

Het aantal losse havenarbeiders (zoals medegedeeld door de CEWO - Centrale der Werkgevers) wordt hier als aparte sector vermeld.

2.2.2 INDUSTRIËLE BEDRIJVEN.

Alle industriële bedrijven gevestigd binnen de hierboven gedefinieerde havenzone worden in de studie opgenomen. De industrieën buiten dit gebied (b.v. de industriezone tussen de E40 en de spoorlijn) komen niet in aanmerking.

De bedrijven van deze groep worden volgens hun hoofdactiviteit in een zestal subsectoren opgenomen:

- Chemie
- Scheepsbouw
- Visvangst
- Voeding - Visverwerking
- Voeding - Andere
- Andere Industrie

Deze groep omvat 100 bedrijven; ongeveer de helft ervan is gesitueerd in de sector van de Visserij (zowel de eigenlijke vangst als de verwerking voor verdere consumptie). Het aantal door deze ondernemingen neergelegde jaarrekeningen blijft nagenoeg constant op 89 over de vijf beschouwde boekjaren.

2.2.3 OPENBARE SECTOR.

De volgende overheidsdiensten zijn bij het havengebeuren betrokken, en worden derhalve opgenomen in deze studie:

- Ministerie van Financiën : Administratie van Douane en Accijnzen;
- Ministerie van Landbouw : Rijksstation voor de Zeevisserij;
- Ministerie van Landsverdediging :
 - Commando Logistiek Zeemacht,
 - Belgisch-Nederlandse Mijnbestrijdingsschool;
- Ministerie van Verkeer:
 - Waterschoutsambt der Kust,
 - Zeevaartinspectie - Scheepsmeetdienst;
- Ministerie van de Vlaamse gemeenschap - Dienst der Kusthavens (loodsen);
- NMBS;
- Stadspersoneel (bediening van sluizen, kranen e.a.).

Het Havenbedrijf van Oostende werd pas in de loop van 1996 opgericht, en werd niet opgenomen.

3. METHODOLOGIE VAN DE STUDIE.

Uit geen enkele economische statistiek kan de entiteit 'Haven' afzonderlijk afgeleid worden. In deze studie wordt dan ook gewerkt met de optelling van individuele gegevens van een 130-tal ondernemingen en een 10-tal instellingen uit de openbare sector, die gelegen zijn binnen het in vorig hoofdstuk omschreven geografisch gebied waarin de havenactiviteit uitgeoefend wordt.

De methodologische aspecten worden hierna in detail beschreven. Zij komen volledig overeen met de afspraken die binnen de Vlaamse Havencommissie van de SERV werden vastgelegd.

3.1 ALGEMEEN.

Het economisch belang van de havenzone wordt geraamd aan de hand van drie economische aggregaten: tewerkstelling, toegevoegde waarde en investeringen. Op deze wijze worden enkel de rechtstreekse effecten van de havenactiviteit gemeten. De indirect gecreëerde toegevoegde waarde en tewerkstelling, bij toeleveringsbedrijven buiten de havenzone, maken het globale belang van de havenzone veel ruimer dan wat in deze studie berekend wordt, maar komen hier, zoals in de andere havenstudies van de Nationale Bank, niet aan bod.

3.2 TOEGEVOEGDE WAARDE.

Private Sector.

De toegevoegde waarde wordt berekend door optelling van de volgende rubrieken uit de jaarrekening:

- personeelskosten (bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen)
- + afschrijvingen op vaste activa
- + andere kosten (waardeverminderingen, voorzieningen en andere bedrijfskosten)
- + bedrijfsresultaat (+ winst of - verlies)
- exploitatiesubsidies (in min)

Openbare Sector.

De toegevoegde waarde wordt verkregen door optelling van personeelskosten en afschrijvingen. Het aantal personeelsleden en de personeelskosten werden door de betrokken diensten medegedeeld. Hierop werd de ratio huur en afschrijvingen t.o.v. totale bezoldigingen toegepast die voor de centrale overheid geldig is.

3.3 TEWERKSTELLING.

Private Sector.

De tewerkstellingscijfers worden bekomen door optelling van het gemiddeld personeelsbestand vermeld in de toelichting bij de jaarrekening.

Openbare sector.

De tewerkstellingscijfers werden medegedeeld door de diverse betrokken instanties.

3.4 INVESTERINGEN.

Private Sector.

De investeringscijfers worden bekomen door optelling van de gegevens uit de jaarrekeningen: het betreft enkel nieuwe investeringen in materiële vaste activa, met aftrek van activa verworven van derden.

Openbare sector.

De investeringen werden medegedeeld door de diverse betrokken diensten.

3.5 BEPERKINGEN VAN DE GEBRUIKTE METHODOLOGIE.

De hier gevolgde berekeningswijze vertoont een aantal beperkingen die hiervoor reeds werden vermeld, en die, alhoewel zij slechts een marginaal effect sorteren, bij de interpretatie van de resultaten niet uit het oog mogen verloren worden. Zoals reeds vermeld zorgen deze beperkingen voor een lichte onderschatting van het economisch belang van de havenzone. Hieronder wordt er voor de volledigheid een exhaustief overzicht gegeven.

- Enkel vennootschappen die onderworpen zijn aan de neerleggingsplicht werden in de studie opgenomen. Zelfstandigen, eenmanszaken, V.Z.W.'s e.a. werden niet meegeteld.
- Een aantal vennootschappen oefenen slechts een gedeelte van hun activiteit in de havenzone uit. Dit aandeel werd aan de betrokken ondernemingen gevraagd. Deze schattingen zijn echter niet altijd even makkelijk en éénzijdig te maken, zodat de uiteindelijke resultaten met dit gegeven in het achterhoofd moeten geïnterpreteerd worden.
- Het aandeel van de overheid is onderschat doordat een aantal diensten van algemeen belang (bvb politie, brandweer enz) niet opgenomen werden.
- Wat het laatste boekjaar 1995 betreft is er nog sprake van voorlopige cijfers. Enerzijds blijken enkele (een 6-tal) jaarrekeningen nog niet neergelegd, zodat daar de cijfers van 1994 hernomen worden. Anderzijds hebben enkele recent opgerichte vennootschappen nog geen balans voor 1995 neergelegd, maar zullen de cijfers van 1995 opgenomen worden in de balans over 1996, die dan meer dan 12 maand zal omvatten.

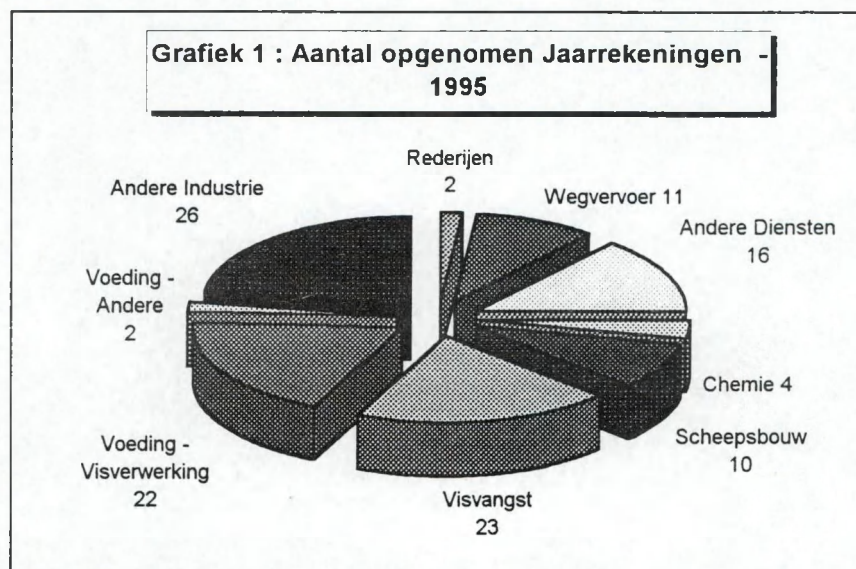
Uiteindelijk is het ook zo dat met deze methode enkel de rechtstreekse activiteit van de betrokken ondernemingen berekend worden. De indirecte tewerkstelling en toegevoegde waarde, via de aankopen bij andere bedrijven, geeft de globale impact van de havenactiviteit weer, maar deze kan enkel via Input-Output analyse bekomen worden. Dit overstijgt het opzet van onderliggende studie.

4. RESULTATEN VAN DE STUDIE.

De prestaties van de geselecteerde ondernemingen en openbare instellingen worden geglobaliseerd voor de havenzone over de periode 1991 - 1995. Zoals hiervoor reeds vermeld worden de prestaties geëvalueerd aan de hand van 3 economische grootheden: tewerkstelling, toegevoegde waarde en investeringen. Zij worden hierna toegelicht. Eerst wordt echter het aantal opgenomen jaarrekeningen over de beschouwde periode besproken.

4.1 AANTAL ONDERNEMINGEN.

Wat de private sector betreft worden over de periode 1991-1995 in totaal 131 ondernemingen in aanmerking genomen. Door stopzettingen en faillissementen enerzijds en oprichting van nieuwe vennootschappen anderzijds is het aantal opgenomen jaarrekeningen over ieder boekjaar weliswaar kleiner: voor de beschouwde vijf boekjaren schommelt dit aantal rond 115 (zie de gedetailleerde gegevens in Tabellen 1 en 2 van de bijlage).

Het aantal bedrijven in de industriesector bedraagt 100; zij leveren een totaal van jaarlijks gemiddeld 89 jaarrekeningen. Iets meer dan de helft daarvan zijn

bedrijven uit de visserijsector (zowel vangst als verwerking), die klein van omvang zijn (gemiddelde tewerkstelling van 8 personen).

De dienstensector bestaat uit 31 bedrijven, die in 1995 29 jaarrekeningen neerleggen. Hieronder bevindt zich de gigant van de haven, de Regie voor Maritiem Transport: RMT vertegenwoordigt nagenoeg 40 % van de totale tewerkstelling in de havenzone. Samen met RMT is ook Wagons-Lits, die de catering-activiteiten aan boord van de RMT-schepen verzorgt, ondergebracht in de sector van de Rederijen.

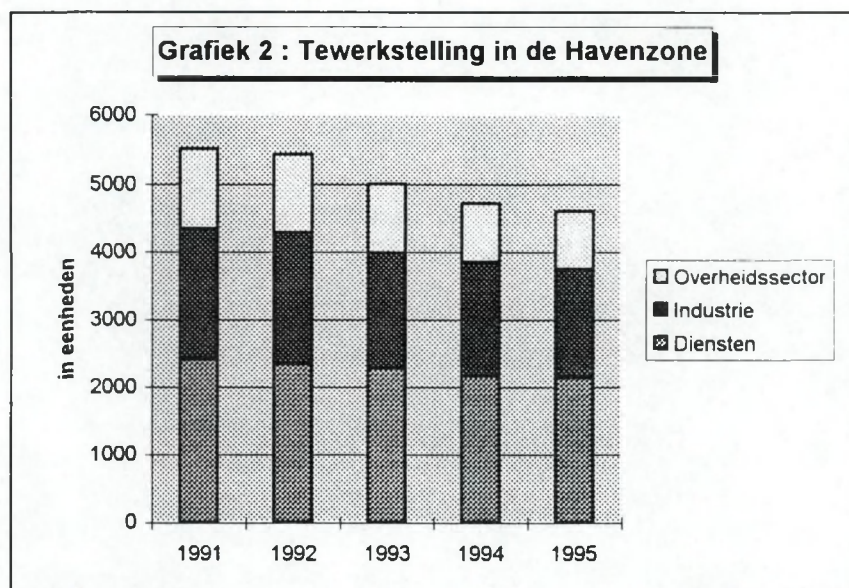
De prestaties van RMT zullen als gevolg van haar grootte zwaar doorwegen op alle in deze studie beschouwde economische grootheden. Daarom worden voor deze grootheden telkens resultaten vermeld voor de totale havenzone en voor de havenzone zonder de Rederijen.

Ingevolge de beperkte omvang van de haven van Oostende is het aantal opgenomen ondernemingen in bepaalde deelsectoren zeer klein (b.v. niet méér dan 4 ondernemingen in de subsectoren Rederijen, Goederenbehandeling, Chemie, Voeding-Andere), ook al betreft het gezien de grootte van de betrokken ondernemingen belangrijke sectoren. De berekende grootheden van deze subsectoren, en mogelijk van de havenzone in zijn geheel, kunnen dus sterk beïnvloed worden door evoluties in één enkele onderneming.

4.2 TEWERKSTELLING.

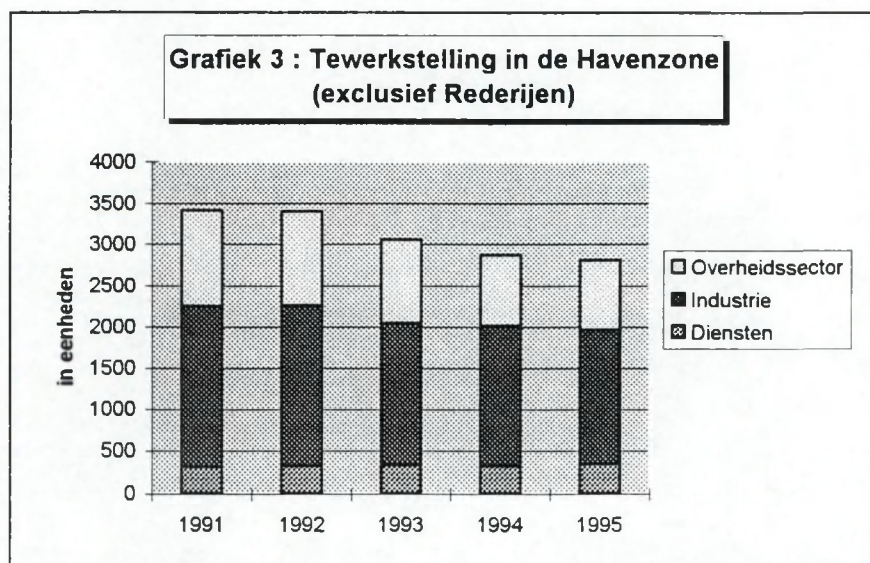
4.2.1 DE TOTALE TEWERKSTELLING.

De totale tewerkstelling in de havenzone van Oostende bedraagt in 1995 4.607 eenheden (zie de gedetailleerde gegevens in Tabellen 3 tot 5 van de bijlage). Over de beschouwde periode 1991 - 1995 is de tewerkstelling gedaald van 5.508 tot 4.607 personen (- 16%). Deze scherpe daling doet zich zowel in de private als in de openbare sector voor. In de private sector daalt de tewerkstelling over de 5 beschouwde boekjaren van 4.353 tot 3.758 eenheden (- 14 %). In de overheidssector bedraagt de daling 26 % (van 1.155 tot 849 personen).

4.2.2 TEWERKSTELLING EXCLUSIEF REDERIJEN.

Wordt abstractie gemaakt van de sector van de Rederijen, waar grote wijzigingen te verwachten zijn, dan is er voor de havenzone een daling van 3.414 eenheden in 1991 tot 2.811 in 1995 (- 18 %), vermindering die zich zowel in de overheidssector (van 1.155 naar 849 personen, of - 26 %) als in de industriële sector situeert (van 1.940 naar 1.605 tewerkgestelden, of - 17 %).

4.2.3 BIJDRAGE TOT DE TEWERKSTELLING IN HET ARRONDISSEMENT.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de totale tewerkstelling in de havenzone in 1995 13,1 % bedraagt van de bezoldigde tewerkstelling in het arrondissement Oostende. Dit is een daling t.o.v. 1991 toen dit cijfer nog 15,6 % bedroeg. De oorzaak voor deze daling ligt zowel bij de Rederijen, de industriële sector als bij

de openbare instellingen; de totale bezoldigde tewerkstelling van het arrondissement wijzigt nauwelijks.

Tabel : Tewerkstelling in de Havenzone t.o.v. de totale tewerkstelling in het arrondissement Oostende.

in eenheden	1991	1992	1993	1994	1995
Havenzone (1)	5 508	5 432	5 008	4 719	4 607
Arrondissement (2)	35 337	35 399	35 086	34 778	35 125
Aandeel Haven	15,6 %	15,3 %	14,3 %	13,6 %	13,1 %

(1) Jaarrekeningen en bevraging bij bedrijven

(2) RSZ statistieken

4.2.4 DIENSTEN.

De dienstensector stelt in 1995 2.153 personen tewerk; t.o.v. 2.413 personen in 1991 is dit een vermindering met 11 %. In 1995 staan de diensten aldus in voor 47 % van de tewerkstelling van de havenzone. Hiervan neemt RMT 1.390 personen voor zijn rekening, terwijl Wagons-Lits voor de catering aan boord van de schepen van RMT zo'n 400 personen inzet. De lijnen die RMT uitbaat staan bijgevolg in voor de helft van de tewerkstelling in de private sector van de havenzone.

Sedert 1991 is de tewerkstelling bij RMT als gevolg van de overcapaciteit op de lijnen over het Kanaal (zie opening van de Kanaaltunnel in 1994) reeds gedaald met 16 %; de tewerkstelling bij Wagons-Lits is eveneens afgenomen (van 438 naar 403 of - 8 %). Gezien de vergevorderde staat van onderhandelingen m.b.t. de overname van RMT, en de voorziene vervanging van de huidige schepen door snelle catamarans in het voorjaar van 1997, zal de werkgelegenheid op deze Kanaallijn een sterke terugval vertonen.

De overige bedrijven uit de dienstensector stellen in 1995 357 personeelsleden tewerk, wat t.o.v. de 319 personen in 1991 een stijging met 13 % inhoudt. Een belangrijke sector hierin is die van het wegvervoer die voor een zekere stabiliteit zorgt (164 personen in 1995, een stijging met 9 % t.o.v. 1991).

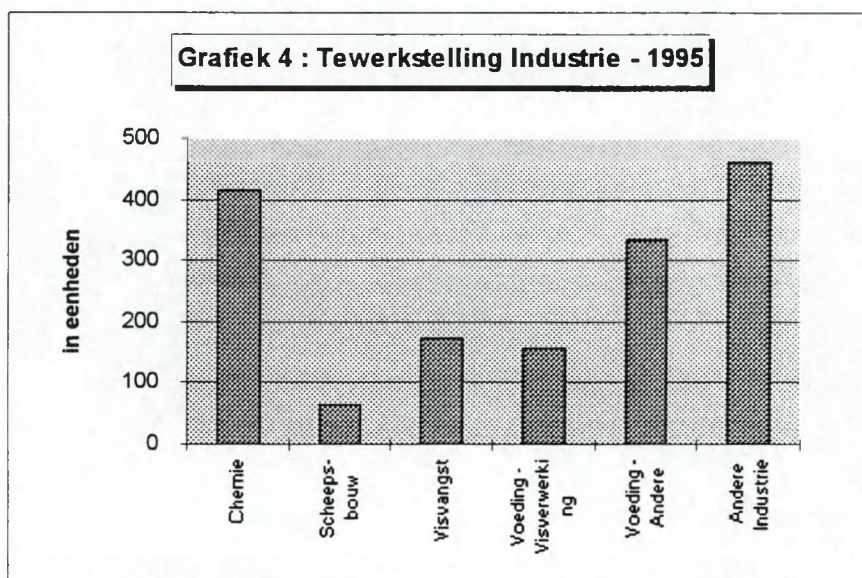
De volgende tabel somt de 3 grootste bedrijven uit de dienstensector (volgens tewerkstelling 1995) op.

Tabel: Drie grootste bedrijven uit de Dienstensector (tewerkstelling 1995).

Rangschikking	Naam Bedrijf	Tewerkstelling
1	R.M.T. - Regie voor Maritiem Transport	1 393
2	C.I.W.L. (Wagons-Lits)	403
3	H. Deweert NV	62

4.2.5 INDUSTRIE.

De tewerkstelling in de havenindustrie bedraagt in 1995 1.605 personen; t.o.v. 1.940 personen in 1991 is dit een daling met 17 %. In 1995 vertegenwoordigt dit zowat 35 % van de totale tewerkstelling in de havenzone. Tot 1992 was de tewerkstelling relatief stabiel, maar sinds 1993 vertoont ze een continue daling. De inkrimping met 12 % in 1993 kan in hoofdzaak verklaard worden door het faillissement van de scheepswerf Beliard Polyship. In de daaropvolgende jaren wordt dit verlies niet meer goedge maakt, gezien ook de tewerkstelling in de chemiesector blijft afnemen.

Tabel : Evolutie van de tewerkstelling in de industriële subsectoren.

1991 = 100	1992	1993	1994	1995
Chemie	88	82	71	69
Scheepsbouw	127	49	39	36
Visvangst	102	111	112	115
Visverwerking	111	116	109	98
Voeding - Andere	96	83	103	92
Andere Industrie	103	97	96	95

In de Scheepsbouw gingen ingevolge het faillissement van de scheepswerf Beliard Polyship in 1993 zowat 140 werkplaatsen verloren. De resterende 10 bedrijven vertegenwoordigen met 66 personen nog slechts een miniem gedeelte (1,4 %) van de tewerkstelling van de havenzone; de gemiddelde grootte van deze bedrijven is slechts 7 personen.

Ook de Chemiesector vertoont een negatieve evolutie over de beschouwde periode. Daarbij zet zich de daling van tewerkstelling jaar na jaar door: van 603 personen in 1991 tot 416 in 1995, of een vermindering met 31 %. De chemiesector vertegenwoordigt aldus nog 9 % van de totale tewerkstelling in de havenzone (tegenover 11 % in 1991).

De Visserij (vangst en verwerking) stelt in totaal 330 personen tewerk in 1995; dit is een lichte toename met 6 % t.o.v. 1991 (310 personen). Dit aantal vertegenwoordigt zowat 7,5 % van de totale tewerkstelling in de havenzone. De tewerkstelling in de vangst neemt licht toe over de beschouwde periode (van 149 naar 172 personen), terwijl in de visverwerking het aantal in 1995, na een stijging in 1993, opnieuw daalt tot het peil van 1991 (161 personen).

De sector Voeding - Andere omvat 2 grote bedrijven: Mc Cain Foods en Morubel. Samen genereren beide bedrijven evenveel tewerkstelling als de gecombineerde Visserijsector (333 personen in 1995), een daling evenwel met 8 % t.o.v. 1991.

De volgende tabel somt de 5 grootste bedrijven uit de industriesector (volgens tewerkstelling 1995) op.

Tabel : Vijf belangrijkste Industriële Bedrijven (tewerkstelling 1995).

Rangschikking	Naam Bedrijf	Tewerkstelling
1	Mc Cain Foods	230
2	C N O	222
3	Ostend Stores	139
4	UCB Fine Chemicals	128
5	Morubel	103

4.2.6 OVERHEID.

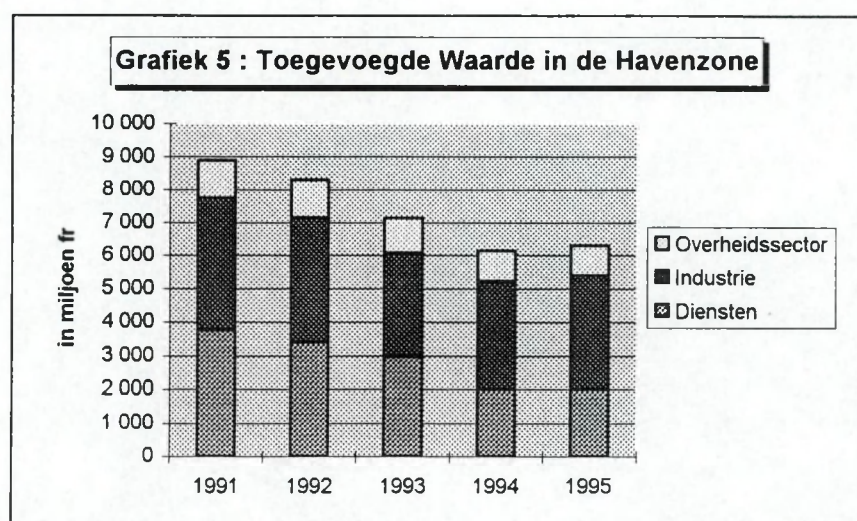
De Openbare Sector stelt 849 personen tewerk in 1995; dit vertegenwoordigt 18 % van het totaal voor de havenzone, of een daling met 26 % t.o.v. 1991.

De belangrijkste evolutie is te noteren bij de grootste instelling, de Zeemacht, die zowat 50 % van het totaal vertegenwoordigt. Het effectief van de Zeemacht daalt van 696 in 1991 tot 458 in 1995, een daling met 35 %, die toe te schrijven is aan een centralisatie van diensten in Zeebrugge. Daarnaast is er ook bij de Douane een daling van het personeelseffectief ingevolge het wegvallen van de controles op het goederenverkeer aan de interne grenzen van de lidstaten van de Europese Unie, met ingang van 1 januari 1993; daardoor daalt de tewerkstelling van 90 personen in 1991 tot 54 in 1995 (- 40 %).

4.3 TOEGEVOEGDE WAARDE.

4.3.1 TOTALE TOEGEVOEGDE WAARDE.

De toegevoegde waarde gegenereerd in de havenzone van Oostende bedraagt in 1995 6,3 miljard frank, waarvan 5,4 miljard (86 %) door de private sector geleverd wordt, en 0,9 miljard fr door de openbare sector (14 %) (zie de gedetailleerde gegevens in Tabellen 6 tot 9 van de bijlage). T.o.v. het eerste opgenomen boekjaar (1991: 8,9 miljard fr) is dit een daling met 29 %. Net zoals bij de tewerkstelling het geval was, is deze evolutie in belangrijke mate toe te schrijven aan de sector van de Rederijen.

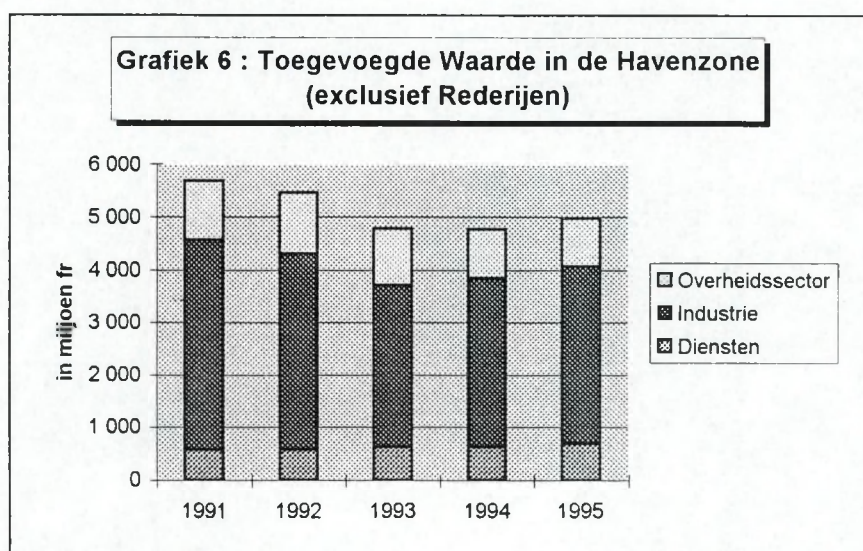

4.3.2 TOEGEVOEGDE WAARDE EXCLUSIEF REDERIJEN.

Wordt in de cijfers met de subsector van de Rederijen geen rekening gehouden, dan vertoont de toegevoegde waarde weliswaar tussen 1991 en 1993 een daling van 5,7 tot 4,8 miljard fr. (- 16 %), maar de trend keert zich om met een stabilisatie in 1994 en een lichte stijging in 1995, waar een totaal van 4,97 miljard fr bereikt wordt (toch nog ruim 13 % onder het peil van 1991).

De daling van de globale toegevoegde waarde van de havenzone zonder Rederijen over de periode 1991-1995 is de resultante van volgende evoluties:

- dienstverlenende bedrijven: + 19 %,
- de industrie: - 15 %,
- de openbare sector: - 20 %.

In constante prijzen van 1991 daalt de globale toegevoegde waarde voor de private sector (zonder Rederijen) in de havenzone van 4,57 miljard fr in 1991 tot 3,62 miljard fr in 1995 (- 20,8 % over 5 jaar). Deze toegevoegde waarde daalt met 9 % en 17 % respectievelijk in 1992 en 1993, maar stijgt vervolgens met 0,8 en 4 % respectievelijk in 1994 en 1995.

4.3.3 BIJDRAGE TOT DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET ARRONDISSEMENT.

De toegevoegde waarde van de Private Sector (zonder Rederijen) vertegenwoordigt in 1995 18,7 % van de toegevoegde waarde gegenereerd door de private ondernemingen van het arrondissement Oostende.

Tabel : Bijdrage tot de Toegevoegde Waarde van het Arrondissement.

in miljoen fr	1992	1993	1994	1995
Toeg. Waarde Havenzone (excl. Rederijen)	4 312	3 727	3 853	4 080
Toeg. Waarde Private Sector Arrondissement	20 064	20 706	21 971	21 843
Aandeel	21,5 %	18,0 %	17,5 %	18,7 %

Bron: eigen berekeningen op basis van de jaarrekeningen.

4.3.4 TOEGEVOEGDE WAARDE PER TEWERKGESTELDE.

De toegevoegde waarde per werknemer voor de gehele havenzone (zie tabel 9 in bijlage) bedroeg in 1991 nog 1,6 miljoen fr, maar daalt tot 1,37 miljoen fr in 1995. Dit is, net als voor het absolute cijfer, in belangrijke mate op rekening van de sector Rederijen te schrijven, waar het cijfer over deze periode gehalveerd wordt tot 736.000 fr per werknemer. Abstractie gemaakt van de sector Rederijen stijgt de toegevoegde waarde per werknemer van 1,67 miljoen fr in 1991 tot 1,77 miljoen fr in 1995 (+ 9 %). Vergeleken met een nationaal gemiddelde van 2,18 miljoen fr in 1994 ligt de toegevoegde waarde per werknemer in de havenzone (exclusief Rederijen) 24 % lager.

4.3.5 DIENSTEN.

De toegevoegde waarde in de dienstensector als geheel bedroeg 2 miljard fr in 1995; t.o.v. 3,77 miljard fr in 1991 is dit een daling met 46 %. De dienstensector in zijn geheel produceert aldus in 1995 slechts 928.000 fr toegevoegde waarde per werknemer (tegenover nog 1,55 miljoen fr in 1991).

Deze negatieve evolutie is uitsluitend toe schrijven aan de bedrijfsresultaten van de grootste onderneming van de haven, de Regie voor Maritiem Transport. In de loop van de beschouwde periode is de toegevoegde waarde van RMT sterk afgenomen van zo'n 2,5 miljard fr tot 650 miljoen fr (- 75 %). Deze daling is te wijten aan de steeds toenemende exploitatieverliezen (winst van 208 miljoen fr in 1991, maar jaarlijkse verliezen vanaf 1992; in 1995 b.v. wordt een verlies van 1,9 miljard fr geboekt), bij slechts een beperkte afslanking van het personeelbestand (dit daalt van 1.650 eenheden in 1991 naar 1.390 in 1995 of -16 %). Dit heeft dan ook in de loop van 1996 geresulteerd in de beslissing tot opheffing van de RMT en de overname van haar activiteiten door een private rederij.

Wagons-Lits, de partner van RMT, vertoont over dezelfde periode een lichte stijging van de toegevoegde waarde (van 610 naar 680 miljoen fr of + 11 %), maar deze stijging is niet voldoende om de negatieve evolutie bij RMT te keren. De sector van de Rederijen in zijn geheel creëert in 1995 nog slechts 1,32 miljard fr toegevoegde waarde, of een daling met 58 %. Per werknemer is dit slechts 736.000 fr, de laagste waarde voor alle sectoren.

Positief is alvast dat de toegevoegde waarde in de overige sectoren van de dienstensector toeneemt van 588 miljoen fr in 1991 tot 702 miljoen fr in 1995; dit is een stijging met 19 %.

De volgende Tabel somt de 3 grootste bedrijven uit de dienstensector (volgens toegevoegde waarde 1995) op.

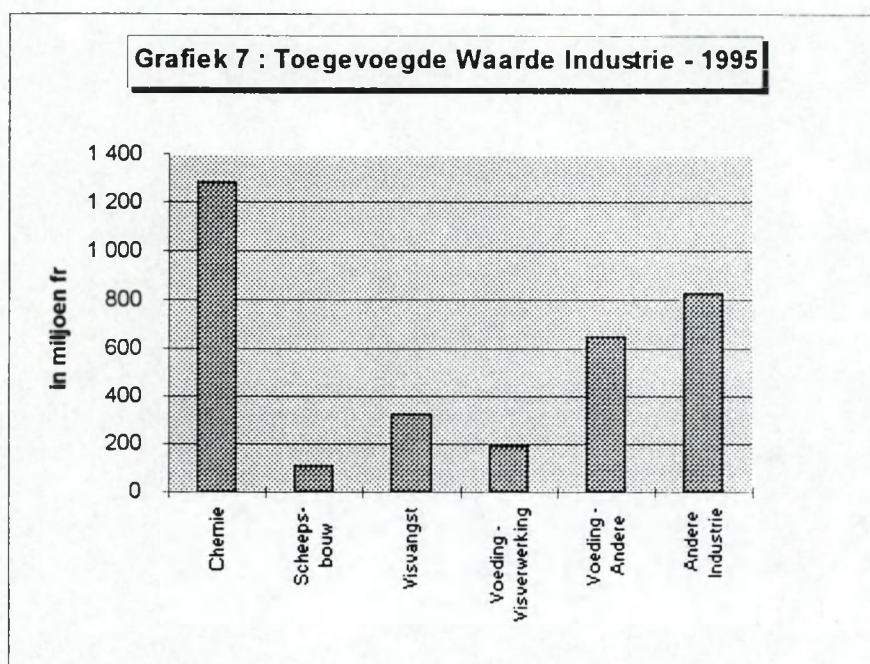
Tabel : Drie grootste bedrijven in de Dienstensector (toegevoegde waarde 1995)

Rangschikking	Naam Bedrijf	Toegevoegde Waarde (in mln fr)
1	C.I.W.L. (Wagons-Lits)	678
2	R.M.T. - Regie voor Maritiem Transport	642
3	Continental Cargo Carriers	160

4.3.6 INDUSTRIE.

De toegevoegde waarde in de industriële sector daalt van 4 miljard fr in 1991 tot 3,4 miljard fr in 1995 (een inkrimping met 15 %). Nochtans noteerde men in 1993 slechts een bedrag van 3,1 miljard fr of een daling met 22 % t.o.v. 1991. Drie factoren spelen daarin mee: enerzijds is er het faillissement van Beliard Polyship, anderzijds daalt de toegevoegde waarde in de chemiesector, en tot slot is er de

algemene achteruitgang van de conjunctuur, die zich in alle industriële sectoren manifesteert. Deze dalende trend wordt de volgende twee jaar gekeerd, wat ondermeer op het actief van de chemiesector kan geschreven worden.

Tabel : Evolutie van de toegevoegde waarde in de industriële subsectoren.

1991 = 100	1992	1993	1994	1995
Chemie	86	67	67	82
Scheepsbouw	120	40	46	44
Visvangst	73	84	97	93
Visverwerking	106	112	105	94
Voeding - Andere	84	72	79	75
Andere Industrie	116	106	107	107

De Chemiesector is veruit de belangrijkste industriële deelsector van de haven gebleven: leverde zij in 1991 al 17,5 % van de toegevoegde waarde van de haven, dan is dit cijfer opgelopen tot 20,4 % in 1995 (de sterke daling bij de Rederijen speelt daarbij ook een rol). In absolute cijfers echter daalde de toegevoegde waarde in de chemie van 1,55 tot 1,28 miljard fr, een vermindering met 18 %. De toegevoegde waarde per werknemer ligt over de beschouwde periode steeds boven 2 miljoen fr, en bereikt in 1995 3,1 miljoen fr, het hoogste cijfer voor de havenzone.

De Voeding - Andere is de tweede belangrijkste industriesector. Zij genereert in 1995 een toegevoegde waarde van 648 miljoen fr, een daling met 25 % t.o.v. 1991. Ook de toegevoegde waarde per werknemer daalt van 2,4 naar 1,95 miljoen fr over de beschouwde periode.

In de Visserij (Vangst en Verwerking) fluctueert de toegevoegde waarde sterk van jaar tot jaar, maar zonder duidelijke blijvende stijging: in 1995 bevindt deze zich met 514 miljoen fr, in absolute cijfers zo'n 6 % beneden de waarde voor 1991.

De Scheepsbouwsector bestaat na het verdwijnen van Beliard Polyship in 1993 nog slechts uit relatief kleine bedrijven. De toegevoegde waarde (net als de tewerkstelling) daalt dan ook sterk: - 56 % over 5 jaar. Per werknemer echter is de toegevoegde waarde iets verhoogd: van 1,35 naar 1,65 miljoen fr.

De volgende Tabel somt de 5 grootste bedrijven uit de industriesector (volgens toegevoegde waarde 1995) op.

Tabel : Vijf belangrijkste industriële bedrijven (toegevoegde waarde 1995).

Rangschikking	Naam Bedrijf	Toegevoegde Waarde (in mln fr)
1	C N O	623
2	Mc Cain Foods	486
3	UCB Fine Chemicals	429
4	Euroftal	285
5	Ostend Stores	203

4.3.7 OVERHEID.

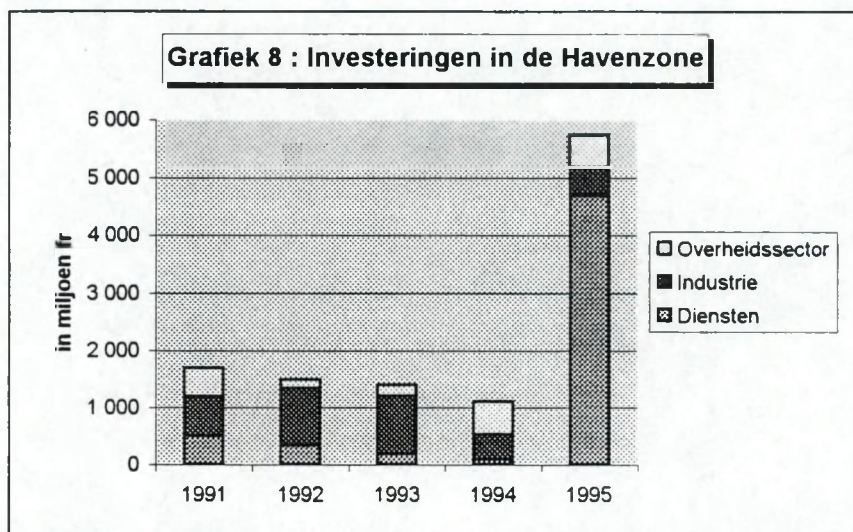
Gezien de dalende trend in de tewerkstelling vertoont ook de toegevoegde waarde van de openbare sector een daling over de periode 1991 - 1995 van 1.112 tot 894 miljoen fr (- 20 %). Per werknemer bedraagt de toegevoegde waarde 1,05 miljoen fr, een lichte stijging t.o.v. 1991 (963.000 fr).

4.4 INVESTERINGEN.

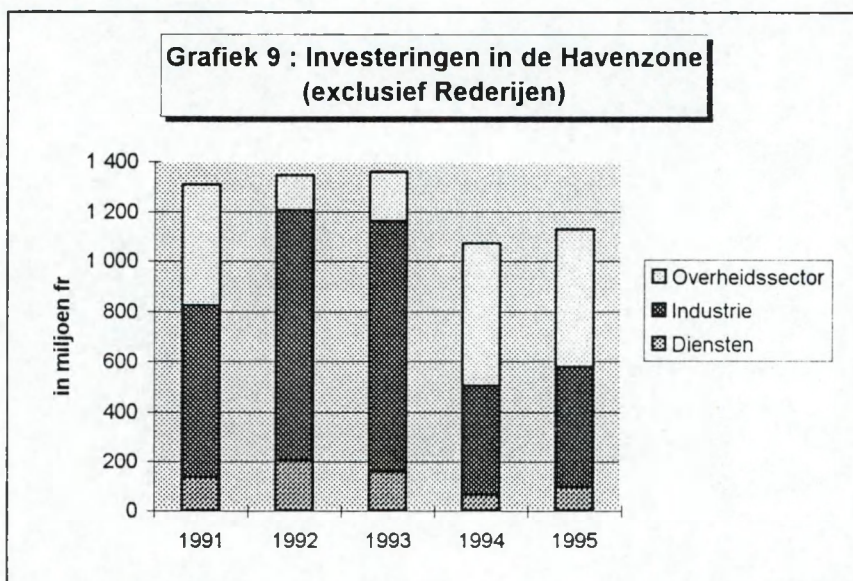
4.4.1 DE TOTALE INVESTERINGEN.

Het globale bedrag aan investeringen in de havenzone van Oostende vertoont een continue daling over de eerste 4 beschouwde boekjaren: van 1,7 miljard fr in

1991 tot 1,1 miljard fr in 1994 (- 34 %) (zie de gedetailleerde gegevens in Tabellen 10 tot 13 van de bijlage). De belangrijke toename in 1995, tot een bedrag van 5,7 miljard fr, is volledig op rekening van RMT te schrijven (zie hieronder). Zonder RMT bedragen de investeringen 1,1 miljard fr, vergelijkbaar met de voorgaande boekjaren.

Onderstaande grafiek geeft de investeringen weer met uitsluiting van de Rederijen. Opvallend is de sterke afname van de investeringen in de private sector in 1994 en 1995: beliepen deze in 1993 nog 1,16 miljard fr, dan zijn ze in 1995 gedaald tot 580 miljoen fr (- 50 %). Deze scherpe daling wordt enigszins gecompenseerd door de hogere investeringen van de overheidssector.

De investeringen per werknemer in de havenzone (zie tabel 13 in bijlage) belopen in 1994 slechts 235.000 fr. (of 45 % van het nationaal gemiddelde van

510.000 fr). In de dienstensector wordt in 1994 een bijzonder laag cijfer (46.000 fr per werknemer) genoteerd, in de industriële sector loopt het bedrag op tot 262.000 fr per werknemer.

4.4.2 DIENSTEN.

Het bedrag geïnvesteerd in materiële vaste activa in de dienstensector vertoont een constante daling van 514 naar slechts 101 miljoen fr in 1994. Deze daling kan voor het grootste deel toegeschreven worden aan de sector van de Rederijen. Deze sector, in hoofdzaak RMT, investeert steeds minder van 1991 (378 miljoen fr) tot 1994 (35 miljoen fr).

Ook de cijfers voor 1995, met investeringen die oplopen tot niet minder dan 4,7 miljard fr, worden door RMT bepaald. RMT heeft namelijk de veerboot Prins Filip, die in 1992 in de vaart genomen werd en gefinancierd werd via leasing, in 1995 aangekocht. Aldus wordt een investering voor een totaal bedrag van 4,6 miljard fr in de jaarrekening over 1995 opgenomen. De globale cijfers van de havenzone worden daardoor grondig vertekend.

De investeringen in de sector Wegvervoer bleven van 1991 tot 1993 redelijk constant op een bedrag van zo'n 120 miljoen fr, maar vielen in 1994 en 1995 terug op de helft van deze waarde.

4.4.3 INDUSTRIE.

De investeringen in de industriële sector bedragen in 1991 zo'n 688 miljoen fr. Zij lopen in 1992 en 1993 op tot 1 miljard fr (+ 45 %), maar dalen zowel in 1994 als in 1995 (met 480 miljoen fr) beneden het peil van 1991 (-30 %).

De toename in de aanschaf van kapitaalgoederen in 1992 en 1993 situeert zich ondermeer in de sectoren Chemie, Visvangst, Voeding Andere en Andere Industrie.

4.4.4 OVERHEID.

De investeringen van de overheid worden in belangrijke mate bepaald door de infrastructuurwerken die in de haven uitgevoerd worden. In Oostende wordt sinds 1991, na jaren van enkel onderhoud, de vernieuwing van de haveninfrastructuur aangepakt, met de bedoeling betere laad- en losmogelijkheden te scheppen

voor de trafieken over het Kanaal, maar ook om de efficiëntie van het verkeer in de haven te verbeteren.

De investeringen liepen aldus op tot een bedrag van 486 miljoen fr. in 1991 (voor verbreding van de havengeul, teneinde de toegankelijkheid voor de veerboot Prins Filip, in aanbouw, te verzekeren) en zo'n 550 miljoen fr. zowel in 1994 als in 1995. In de tussenliggende jaren viel dit bedrag terug tot zowat 150 miljoen fr per jaar. Gezien het plan tot modernisering van de haveninfrastructuur nog niet afgewerkt is, mag ook voor de eerstvolgende jaren een aanzienlijk bedrag overheidsinvesteringen verwacht worden.

5. SYNTHESE

De havenzone van Oostende zorgt in 1995 voor een werkgelegenheid van 4.607 eenheden. Dit vertegenwoordigt zowat 13,1 % van de bezoldigde tewerkstelling van het arrondissement Oostende. De tewerkstelling in de havenzone vertoont wel een gestadig dalende trend over de beschouwde 5 boekjaren: van 5.508 tot 4.607 eenheden, of een globale daling met 16,4 %.

De toegevoegde waarde gegenereerd in de havenzone bedraagt in 1995 6,3 miljard fr (in werkelijke prijzen); ook hier vertegenwoordigt dit een daling, en wel met 29 % t.o.v. het niveau van 1991 (8,9 miljard fr).

Economisch Belang Totale Havenzone

	1991	1992	1993	1994	1995	± % 91 - 95
Tewerkstelling	eenheden					
Private Sector	4 353	4 291	3 995	3 861	3 758	- 13,7
Openbare Sector	1 155	1 141	1 013	858	849	- 26,5
Totaal Haven	5 508	5 432	5 008	4 719	4 607	- 16,4
Toegevoegde Waarde	in miljoen fr					
Private Sector	7 752	7 152	6 068	5 227	5 401	- 30,3
Openbare Sector	1 112	1 144	1 053	910	894	- 19,6
Totaal Haven	8 864	8 296	7 121	6 137	6 295	- 29,0
Investerings	in miljoen fr					
Private Sector	1 203	1 350	1 207	540	5 184	330,9
Openbare Sector	486	141	195	567	549	13,0
Totaal Haven	1 689	1 491	1 402	1 107	5 733	239,4

Deze evolutie wordt, wat tewerkstelling maar meer nog wat toegevoegde waarde betreft, in belangrijke mate veroorzaakt door de grootste onderneming van de havenzone, de Regie voor Maritiem Transport. Ingevolge de

overcapaciteit op de veerlijnen over het Kanaal zijn de exploitatieresultaten van RMT sterk negatief geworden (exploitatieverlies van 1,9 miljard fr in 1995), ook al is het personeelsbestand in de beschouwde periode afgeslankt met 16 %.

De investeringen in de havenzone belopen in 1995 5,7 miljard fr. De forse verhoging in 1995 is het gevolg van opname van het nieuwe schip van RMT in de jaarrekening. Tussen 1991 en 1994 vertonen de investeringen een daling met 34 % van 1,68 tot 1,06 miljard fr. Het cijfer van 1995 zonder RMT (1,1 miljard fr) situeert zich aldus in de omgeving van het cijfer van 1994.

Gelet op de belangrijkheid van RMT en, in mindere mate, van Wagons-Lits, worden alle bovenstaande grootheden sterk gekleurd door de resultaten van beide bedrijven. Stelt men voorgaande tabel op met uitsluiting van de Rederijen, dan krijgt men volgend beeld.

Economisch Belang Havenzone - exclusief Rederijen (1).

	1991	1992	1993	1994	1995	± % 91 - 95
Tewerkstelling	eenheden					
Private Sector	2 259	2 263	2 039	2 010	1 962	- 13,1
Openbare Sector	1 155	1 141	1 013	858	849	- 26,5
Totaal	3 414	3 404	3 052	2 868	2 811	- 17,7
Toegevoegde Waarde	in miljoen fr					
Private Sector	4 573	4 312	3 727	3 854	4 080	- 10,8
Openbare Sector	1 112	1 144	1 053	910	894	- 19,6
Totaal	5 685	5 456	4 780	4 764	4 974	- 12,5
Investeringen	in miljoen fr					
Private Sector	824	1 205	1 163	505	580	- 29,6
Openbare Sector	486	141	195	567	549	13,0
Totaal	1 310	1 346	1 358	1 072	1 129	- 13,8

(1) Rederijen = R.M.T. en C.I.W.L (Wagons-Lits)

De tewerkstelling in de private sector van de havenzone (exclusief Rederijen) daalt van 2.259 personen in 1991 tot 1.962 personen in 1995 (- 13 %), terwijl ook de openbare sector inkrimpt van 1.155 tot 849 personen (- 26 %), in hoofdzaak bij de Zeemacht.

Wat toegevoegde waarde betreft stellen wij in de private sector (zonder Rederijen) een daling vast van 4,6 miljard fr in 1991 tot 4,1 miljard fr in 1995 (-11 %). In 1993 daalt de toegevoegde waarde gevoelig tot 3,7 miljard fr (met 13 % t.o.v. 1992), ingevolge de algemene laagconjunctuur en het faillissement van de scheepswerf Beliard Polyship. In 1994 en 1995 komt echter aan de continue daling van de toegevoegde waarde een einde. De toegevoegde waarde per werknemer ligt in 1994 met 1,66 miljoen fr ruim beneden het nationaal gemiddelde.

Het bedrag aan investeringen in de havenzone, met uitsluiting van de Rederijen, vertoont nagenoeg geen schommelingen van 1991 tot 1993, maar bevindt zich met een bedrag van 1,1 miljard fr in 1995 14 % beneden het niveau van 1991 (1,3 miljard fr). De inspanningen van de private en de openbare sector vullen elkaar redelijk goed aan tot een globaal bedrag dat tussen 1,1 en 1,3 miljard fr evolueert.

CONCLUSIE.

Globaal gesproken stellen we, bovenop de negatieve evolutie bij RMT, een continue achteruitgang vast van de tewerkstelling, zowel bij de openbare sector als bij de industriële bedrijven. Positief is dat deze negatieve evolutie, wat toegevoegde waarde betreft, in 1994 gestopt werd. Tevens valt een positieve evolutie te noteren van de tewerkstelling en de toegevoegde waarde in de dienstensector (zonder RMT). Niettemin mag niet uit het oog verloren worden dat de toegevoegde waarde en de investeringen per werknemer (zonder Rederijen) onder het nationaal gemiddelde ligt. In deze toestand is het aangewezen om zo snel mogelijk werk te maken van initiatieven die deze evolutie kunnen keren.

Tabellen

HAVENZONE OOSTENDE

TABEL 1 AANTAL OPGENOMEN JAARREKENINGEN

Absolute Cijfers

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	2	2	2	2	3
Rederijen	2	2	2	2	2
In- en Uitvoer Bedrijven	3	3	3	3	3
Wegvervoer	11	11	10	10	11
Andere Diensten	8	9	10	10	10
DIENTEN	26	27	27	27	29
Chemie	3	3	3	4	4
Scheepsbouw	12	12	11	10	10
Visvangst	24	23	22	22	23
Voeding - Visverwerking	23	24	24	23	22
Voeding - Andere	2	2	2	2	2
Andere Industrie	25	27	26	26	26
INDUSTRIE	89	91	88	87	87
PRIVATE SECTOR	115	118	115	114	116

HAVENZONE OOSTENDE

TABEL 2 AANTAL OPGENOMEN JAARREKENINGEN
Relatieve Cijfers

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	1,7%	1,7%	1,7%	1,8%	2,6%
Rederijen	1,7%	1,7%	1,7%	1,8%	1,7%
In- en Uitvoer Bedrijven	2,6%	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%
Wegvervoer	9,6%	9,3%	8,7%	8,8%	9,5%
Andere Diensten	7,0%	7,6%	8,7%	8,8%	8,6%
DIENSTEN	22,6%	22,9%	23,5%	23,7%	25,0%
Chemie	2,6%	2,5%	2,6%	3,5%	3,4%
Scheepsbouw	10,4%	10,2%	9,6%	8,8%	8,6%
Visvangst	20,9%	19,5%	19,1%	19,3%	19,8%
Voeding - Visverwerking	20,0%	20,3%	20,9%	20,2%	19,0%
Voeding - Andere	1,7%	1,7%	1,7%	1,8%	1,7%
Andere Industrie	21,7%	22,9%	22,6%	22,8%	22,4%
INDUSTRIE	77,4%	77,1%	76,5%	76,3%	75,0%
PRIVATE SECTOR	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

TABEL 3 WERKGELEGENHEID : Absolute Cijfers

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	36	28	26	26	40
Losse Havenarbeiders	39	44	45	43	39
Rederijen	2 094	2 028	1 956	1 851	1 796
In- en Uitvoer Bedrijven	73	73	71	74	77
Wegvervoer	150	159	163	156	164
Andere Diensten	21	23	29	32	37
DIENSTEN	2 413	2 355	2 290	2 182	2 153
Chemie	603	530	494	430	416
Scheepsbouw	181	229	89	71	66
Visvangst	149	152	166	167	172
Voeding - Visverwerking	161	178	186	175	158
Voeding - Andere	362	347	302	373	333
Andere Industrie	484	500	468	463	460
INDUSTRIE	1 940	1 936	1 705	1 679	1 605
PRIVATE SECTOR	4 353	4 291	3 995	3 861	3 758
OPENBARE SECTOR	1 155	1 141	1 013	858	849
TOTAAL HAVENZONE	5 508	5 432	5 008	4 719	4 607

EXTRA BEREKENING

Visserij (Vangst en Verwerking)	310	330	352	342	330
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	319	327	334	331	357
Totaal Private Sector	2 259	2 263	2 039	2 010	1 962
Totaal Havenzone	3 414	3 404	3 052	2 868	2 811

TABEL 4 WERKGELEGENHEID : Relatieve Cijfers

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	0,7%	0,5%	0,5%	0,6%	0,9%
Losse Havenarbeiders	0,7%	0,8%	0,9%	0,9%	0,8%
Rederijen	38,0%	37,3%	39,1%	39,2%	39,0%
In- en Uitvoer Bedrijven	1,3%	1,3%	1,4%	1,6%	1,7%
Wegvervoer	2,7%	2,9%	3,3%	3,3%	3,6%
Andere Diensten	0,4%	0,4%	0,6%	0,7%	0,8%
DIENSTEN	43,8%	43,4%	45,7%	46,2%	46,7%
Chemie	10,9%	9,8%	9,9%	9,1%	9,0%
Scheepsbouw	3,3%	4,2%	1,8%	1,5%	1,4%
Visvangst	2,7%	2,8%	3,3%	3,5%	3,7%
Voeding - Visverwerking	2,9%	3,3%	3,7%	3,7%	3,4%
Voeding - Andere	6,6%	6,4%	6,0%	7,9%	7,2%
Andere Industrie	8,8%	9,2%	9,3%	9,8%	10,0%
INDUSTRIE	35,2%	35,6%	34,0%	35,6%	34,8%
PRIVATE SECTOR	79,0%	79,0%	79,8%	81,8%	81,6%
OPENBARE SECTOR	21,0%	21,0%	20,2%	18,2%	18,4%
TOTAAL HAVENZONE	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

EXTRA BEREKENING

Visserij (Vangst en Verwerking)	5,6%	6,1%	7,0%	7,2%	7,2%
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	9,3%	9,6%	10,9%	11,5%	12,7%
Totaal Private Sector	66,2%	66,5%	66,8%	70,1%	69,8%
Totaal Havenzone	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

TABEL 5 WERKGELEGENHEID : Index 1991 = 100

Goederenbehandeling
Losse Havenarbeiders
Rederijen
In- en Uitvoer Bedrijven
Wegvervoer
Andere Diensten
DIENTEN

1991	1992	1993	1994	1995
100	78	72	72	111
100	113	115	110	100
100	97	93	88	86
100	100	97	101	105
100	106	109	104	109
100	110	138	152	176
100	98	95	90	89

Chemie
Scheepsbouw
Visvangst
Voeding - Visverwerking
Voeding - Andere
Andere Industrie
INDUSTRIE

100	88	82	71	69
100	127	49	39	36
100	102	111	112	115
100	111	116	109	98
100	96	83	103	92
100	103	97	96	95
100	100	88	87	83

PRIVATE SECTOR

100	99	92	89	86
-----	----	----	----	----

OPENBARE SECTOR

100	99	88	74	74
-----	----	----	----	----

TOTAAL HAVENZONE

100	99	91	86	84
-----	----	----	----	----

EXTRA BEREKENING

Visserij (Vangst en Verwerking)

100	106	114	110	106
-----	-----	-----	-----	-----

ZONDER Rederijen

Totaal Diensten
Totaal Private Sector
Totaal Havenzone

100	103	105	104	112
100	100	90	89	87
100	100	89	84	82

TABEL 6 TOEGEVOEGDE WAARDE : Absolute cijfers
(werkelijke prijzen - in duizenden fr)

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	50 728	70 092	73 173	63 575	75 864
Losse Havenarbeiders	21 426	27 832	30 340	31 253	26 014
Rederijen	3 178 791	2 839 718	2 342 132	1 372 809	1 321 083
In- en Uitvoer Bedrijven	104 099	114 392	132 367	132 758	121 082
Wegvervoer	372 783	384 906	356 922	355 531	403 426
Andere Diensten	39 302	-11 141	42 590	59 302	76 023
DIENSTEN	3 767 129	3 425 798	2 977 524	2 015 227	2 023 493
Chemie	1 553 917	1 340 616	1 036 948	1 037 840	1 281 733
Scheepsbouw	245 302	295 070	98 612	112 448	108 952
Visvangst	347 016	254 328	290 617	336 542	323 947
Voeding - Visverwerking	201 987	213 892	225 317	211 688	189 753
Voeding - Andere	865 407	724 073	623 667	687 400	648 288
Andere Industrie	771 328	898 093	816 202	825 591	824 696
INDUSTRIE	3 984 958	3 726 072	3 091 362	3 211 508	3 377 370
PRIVATE SECTOR	7 752 086	7 151 869	6 068 886	5 226 735	5 400 862
OPENBARE SECTOR	1 111 800	1 144 400	1 053 600	909 600	893 600
TOTAAL HAVENZONE	8 863 886	8 296 269	7 122 486	6 136 335	6 294 462
EXTRA BEREKENING					
Visserij (Vangst en Verwerking)	549 003	468 220	515 933	548 230	513 701
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	588 338	586 080	635 392	642 419	702 410
Totaal Private Sector	4 573 295	4 312 152	3 726 754	3 853 926	4 079 779
Totaal Havenzone	5 685 095	5 456 552	4 780 354	4 763 526	4 973 379

TABEL 7 TOEGEVOEGDE WAARDE : Relatieve cijfers

(werkelijke prijzen)

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	0,6%	0,8%	1,0%	1,0%	1,2%
Losse Havenarbeiders	0,2%	0,3%	0,4%	0,5%	0,4%
Rederijen	35,9%	34,2%	32,9%	22,4%	21,0%
In- en Uitvoer Bedrijven	1,2%	1,4%	1,9%	2,2%	1,9%
Wegvervoer	4,2%	4,6%	5,0%	5,8%	6,4%
Andere Diensten	0,4%	-0,1%	0,6%	1,0%	1,2%
DIENTEN	42,5%	41,3%	41,8%	32,8%	32,1%
Chemie	17,5%	16,2%	14,6%	16,9%	20,4%
Scheepsbouw	2,8%	3,6%	1,4%	1,8%	1,7%
Visvangst	3,9%	3,1%	4,1%	5,5%	5,1%
Voeding - Visverwerking	2,3%	2,6%	3,2%	3,4%	3,0%
Voeding - Andere	9,8%	8,7%	8,8%	11,2%	10,3%
Andere Industrie	8,7%	10,8%	11,5%	13,5%	13,1%
INDUSTRIE	45,0%	44,9%	43,4%	52,3%	53,7%
PRIVATE SECTOR	87,5%	86,2%	85,2%	85,2%	85,8%
OPENBARE SECTOR	12,5%	13,8%	14,8%	14,8%	14,2%
TOTAAL HAVENZONE	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
EXTRA BEREKENING					
Visserij (Vangst en Verwerking)	6,2%	5,6%	7,2%	8,9%	8,2%
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	10,3%	10,7%	13,3%	13,5%	14,1%
Totaal Private Sector	80,4%	79,0%	78,0%	80,9%	82,0%
Totaal Havenzone	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

TABEL 8 TOEGEVOEGDE WAARDE : Index 1991 = 100

(werkelijke prijzen)

Goederenbehandeling
Losse Havenarbeiders
Rederijen
In- en Uitvoer Bedrijven
Wegvervoer
Andere Diensten
DIENTEN

1991	1992	1993	1994	1995
100	138	144	125	150
100	130	142	146	121
100	89	74	43	42
100	110	127	128	116
100	103	96	95	108
100	-28	108	151	193
100	91	79	53	54

Chemie
Scheepsbouw
Visvangst
Voeding - Visverwerking
Voeding - Andere
Andere Industrie
INDUSTRIE

100	86	67	67	82
100	120	40	46	44
100	73	84	97	93
100	106	112	105	94
100	84	72	79	75
100	116	106	107	107
100	94	78	81	85

PRIVATE SECTOR

100	92	78	67	70
-----	----	----	----	----

OPENBARE SECTOR

100	103	95	82	80
-----	-----	----	----	----

TOTAAL HAVENZONE

100	94	80	69	71
-----	----	----	----	----

EXTRA BEREKENING

Visserij (Vangst en Verwerking)

100	85	94	100	94
-----	----	----	-----	----

ZONDER Rederijen

Totaal Diensten
Totaal Private Sector
Totaal Havenzone

100	100	108	109	119
100	94	81	84	89
100	96	84	84	87

TABEL 9 TOEGEVOEGDE WAARDE : per Werknemer
(werkelijke prijzen - in duizenden fr)

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	1 409	2 503	2 814	2 445	1 897
Losse Havenarbeiders	1 221	1 406	1 498	1 615	1 482
Rederijen	1 518	1 400	1 197	742	736
In- en Uitvoer Bedrijven	1 426	1 567	1 864	1 794	1 572
Wegvervoer	2 485	2 421	2 190	2 279	2 460
Andere Diensten	1 872	-484	1 469	1 853	2 055
DIENTEN	1 552	1 443	1 287	909	928
Chemie	2 577	2 529	2 099	2 414	3 081
Scheepsbouw	1 355	1 289	1 108	1 584	1 651
Visvangst	2 329	1 673	1 751	2 015	1 883
Voeding - Visverwerking	1 255	1 202	1 211	1 210	1 201
Voeding - Andere	2 391	2 087	2 065	1 843	1 947
Andere Industrie	1 594	1 796	1 744	1 783	1 793
INDUSTRIE	2 054	1 925	1 813	1 913	2 104
PRIVATE SECTOR	1 776	1 660	1 512	1 346	1 430
OPENBARE SECTOR	963	1 003	1 040	1 060	1 053
TOTAAL HAVENZONE	1 609	1 527	1 422	1 300	1 366
EXTRA BEREKENING					
Visserij (Vangst en Verwerking)	1 771	1 419	1 466	1 603	1 557
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	1 844	1 792	1 902	1 941	1 968
Totaal Private Sector	2 024	1 906	1 828	1 917	2 079
Totaal Havenzone	1 665	1 603	1 566	1 661	1 769

Noot: voor de Losse Havenarbeiders werd rekening gehouden met de gedeeltelijke werkloosheid

TABEL 10 **INVESTERINGEN : Absolute Cijfers**

(in duizenden fr)

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	20 436	49 624	9 452	1 540	7 619
Rederijen	378 895	144 295	44 245	35 003	4 604 830
In- en Uitvoer Bedrijven	4 873	13 042	14 732	14 523	24 000
Wegvervoer	106 636	133 329	121 690	45 771	63 956
Andere Diensten	3 898	8 853	16 089	4 049	1 494
DIENSTEN	514 738	349 143	206 207	100 886	4 701 899
Chemie	311 645	437 206	291 667	99 456	156 346
Scheepsbouw	23 563	22 646	18 607	10 146	35 259
Visvangst	39 903	64 009	164 363	18 274	56 310
Voeding - Visverwerking	72 539	62 610	25 927	43 327	28 346
Voeding - Andere	116 926	142 615	271 815	95 572	142 103
Andere Industrie	123 720	271 892	228 370	172 442	64 359
INDUSTRIE	688 296	1 000 978	1 000 750	439 218	482 723
PRIVATE SECTOR	1 203 034	1 350 120	1 206 957	540 104	5 184 622
OPENBARE SECTOR	485 500	140 450	195 100	567 000	549 300
TOTAAL HAVENZONE	1 688 534	1 490 570	1 402 057	1 107 104	5 733 922

EXTRA BEREKENING

Visserij (Vangst en Verwerking)	112 441	126 619	190 291	61 601	84 656
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	135 843	204 848	161 962	65 883	97 069
Totaal Private Sector	824 138	1 205 826	1 162 712	505 101	579 792
Totaal Havenzone	1 309 638	1 346 276	1 357 812	1 072 101	1 129 092

TABEL 11 **INVESTERINGEN : Relatieve Cijfers**

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	1,2%	3,3%	0,7%	0,1%	0,1%
Rederijen	22,4%	9,7%	3,2%	3,2%	80,3%
In- en Uitvoer Bedrijven	0,3%	0,9%	1,1%	1,3%	0,4%
Wegvervoer	6,3%	8,9%	8,7%	4,1%	1,1%
Andere Diensten	0,2%	0,6%	1,1%	0,4%	0,0%
DIENSTEN	30,5%	23,4%	14,7%	9,1%	82,0%
Chemie	18,5%	29,3%	20,8%	9,0%	2,7%
Scheepsbouw	1,4%	1,5%	1,3%	0,9%	0,6%
Visvangst	2,4%	4,3%	11,7%	1,7%	1,0%
Voeding - Visverwerking	4,3%	4,2%	1,8%	3,9%	0,5%
Voeding - Andere	6,9%	9,6%	19,4%	8,6%	2,5%
Andere Industrie	7,3%	18,2%	16,3%	15,6%	1,1%
INDUSTRIE	40,8%	67,2%	71,4%	39,7%	8,4%
PRIVATE SECTOR	71,2%	90,6%	86,1%	48,8%	90,4%
OPENBARE SECTOR	28,8%	9,4%	13,9%	51,2%	9,6%
TOTAAL HAVENZONE	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

EXTRA BEREKENING

Visserij (Vangst en Verwerking)	6,7%	8,5%	13,6%	5,6%	1,5%
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	10,4%	15,2%	11,9%	6,1%	8,6%
Totaal Private Sector	62,9%	89,6%	85,6%	47,1%	51,4%
Totaal Havenzone	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

TABEL 12 INVESTERINGEN : INDEX 1991 = 100

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	100	243	46	8	37
Rederijen	100	38	12	9	1 215
In- en Uitvoer Bedrijven	100	268	302	298	493
Wegvervoer	100	125	114	43	60
Andere Diensten	100	227	413	104	38
DIENSTEN	100	68	40	20	913
Chemie	100	140	94	32	50
Scheepsbouw	100	96	79	43	150
Visvangst	100	160	412	46	141
Voeding - Visverwerking	100	86	36	60	39
Voeding - Andere	100	122	232	82	122
Andere Industrie	100	220	185	139	52
INDUSTRIE	100	145	145	64	70
PRIVATE SECTOR	100	112	100	45	431
OPENBARE SECTOR	100	29	40	117	113
TOTAAL HAVENZONE	100	88	83	66	340
EXTRA BEREKENING					
Visserij (Vangst en Verwerking)	100	113	169	55	75
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	100	151	119	48	71
Totaal Private Sector	100	146	141	61	70
Totaal Havenzone	100	103	104	82	86

TABEL 13 **INVESTERINGEN : per Werknemer**

(in duizenden fr)

	1991	1992	1993	1994	1995
Goederenbehandeling	568	1 772	364	59	190
Rederijen	181	71	23	19	2 564
In- en Uitvoer Bedrijven	67	179	207	196	312
Wegvervoer	711	839	747	293	390
Andere Diensten	186	385	555	127	40
DIENTEN	213	148	90	46	2 184
Chemie	517	825	590	231	376
Scheepsbouw	130	99	209	143	534
Visvangst	268	421	990	109	327
Voeding - Visverwerking	451	352	139	248	179
Voeding - Andere	323	411	900	256	427
Andere Industrie	256	544	488	372	140
INDUSTRIE	355	517	587	262	301
PRIVATE SECTOR	276	315	302	140	1 380
OPENBARE SECTOR	420	123	193	661	647
TOTAAL HAVENZONE	307	274	280	235	1 245
EXTRA BEREKENING					
Visserij (Vangst en Verwerking)	363	384	541	180	257
ZONDER Rederijen					
Totaal Diensten	426	626	485	199	272
Totaal Private Sector	365	533	570	251	296
Totaal Havenzone	384	395	445	374	402

